

English

Pashto / پښتو

Long COVID: Fatigue

During your recovery from any illness, including coronavirus (COVID-19), you may experience fatigue. Fatigue affects what you're able to do.

As well as for moving around, you also use energy for:

- concentration
- attention
- problem solving
- talking
- making decisions

Fatigue means you have less physical, mental and emotional energy to do these daily activities.

له كوويد څخه له رغېدو وروسته نښې نښانې: . ستريا

د کرونا ویروس(19-COVID) په ګډون له هرې ناروغۍ څخه له رغېدو وروسته تاسو به د متړیا احساس کوئ. ستړیا په هغو کارونو چې تاسو یې ترسره کولای شئ اغیز کوي.

له چارچاپېره ګرځېدو سربېره، تاسو د لاندې کارونو د ترسره کولو لپاره هم خپله انرژي مصرفوئ:

- تمرکز
- پاملرنه
- د ستونزو حل کول
  - خبري كول
- د پرېکړو ترسره کول

ستړيا يعنې تاسو د ورځنيو کارونو د ترسره کولو لپاره لږه فزيکي، ذهني او هڅوونکې انرژي لرئ.

Coping with fatigue

There are ways to help you manage fatigue.

Conserving energy

During your recovery, you may wish to use your energy for things that are important to you. The Royal College of Occupational Therapists have advice on conserving energy. You can use the '3 Ps' to do daily tasks so you have more energy throughout the day:

- plan
- prioritise
- pace

How to conserve energy

Plan your day and prioritise your activities

Try to break your day into small parts and set easy goals to begin with. Rest between activities and only do what you feel able to do.

له ستړيا سره مبارزه

دلته ځينې لارې چارې شته چې ستاسو سره له ستړيا سره په معامله کولو کې مرسته وکړي.

د انرژی ساتل

د رغېدو پرمهال، بنايي هيله ولرئ چې خپله انر ژي په هغو کارونو مصرف کړئ چې تاسو ته مهم دي. د Royal College of Occupational Therapists د انر ژۍ د ساتلو يا سپما سپار بنتنه کړې ده. تاسو کو لای شئ د ورځنيو کارونو د ترسره کولو لپاره د درې p له قاعدې څخه ګټه واخلئ، ترڅو د ورځې په لړ کې ډېره انر ژي ولرئ:

- پلان
- پرایاریټائز یعنی لومړیتوب ورکول
  - پیس یعنی رفتار

څه ډول انرژي وساتو

ورځنی پلان جوړ کړئ او خپلو چارو ته لومړيتوبونه وټاکئ

هڅه وکړئ خپله ورځ په کوچنيو برخو ووېشئ او د پيلولو لپاره آسانه موخې وټاکئ. د کارونو ترمنځ دمه وکړئ او يوازې هغه کارونه ترسره کړئ چې تاسو يې ترسره کولای شئ.

You can keep a daily activity diary, where you write down each activity you've completed. This lets you track your energy levels and avoid activities that cause setbacks.

Remember to include mental and emotional activities in your activity diary. This can help you plan ahead and prioritise what is important to you.

Pace yourself

Try to avoid doing lots of things one day and then nothing the next few days. Instead, pace yourself and spread out what you're doing during the week. It's normal for your energy levels to be different on different days.

If you feel more tired and unwell when you try to build up your activity, do not keep increasing it. Instead, work with what you're able to do without increasing your fatigue.

Move around

تاسو کولای شئ د ورځنیو چارو کتابچه له ځان سره وساتئ او په هغې کې هر بشپړ شوی کار ولیکئ. له دې لارې تاسو کولای شئ د خپلې انر ژی کچه کنټرول او د هغه کارونو مخنیوی وکړئ چې ستاسو د وروسته پاتې کېدو سبب کیږي.

په ياد ولرئ چې د خپلو چارو په كتابچه كې ذهني او هڅوونكي كارونه وليكئ. دا له تاسو سره مرسته كوي چې له وړاندې پلان جوړ كړئ او هغه څه ته لومړيتوب وركړئ چې تاسو ته ډېر اهميت لري.

خپل ځان ته يو رفتار ورکړئ

په يوه ورځ د ګڼ شمېر کارونو له ترسره کولو ډډه وکړئ، په داسې ډول چې په راتلونکو څو ورځو کې وزګار پاتې شئ. د دې پر ځای، خپل رفتار په اندازه کړئ او هغه څه خپاره کړئ چې تاسو يې د دې اونۍ په لړ کې ترسره کوئ. دا عادي خبره ده، چې ستاسو د انرژۍ کچه به په بيلابيلو ورځو کې بيله اندازه ولري.

که د چارو د ترسره کولو پرمهال د ستړیا او ناآرامۍ احساس کوئ، د هغو له ډېرولو ډډه وکړئ. د دې پر ځای د ستړیا له زیاتولو پرته هغه چارې ترسره کړئ چې تاسو یې ترسره کولای شئ.

چارچاپېره ګرځئ

It's important to avoid sitting in one position for too long. Get up each hour to have a stretch or get a glass of water.	دا ډېره اړينه ده چې د زيات وخت لپاره په يوه ځاى له كيناستلو څخه ډډه وكړئ. هر ساعت پاڅېږئ او لاس پښې غزوئ او يا يو ګيلاس اوبه وڅښئ.
Remember to use any walking aids you need.	په ياد ولرئ، له هر هغې وسيلې ګټه واخلئ چې تاسو د قدم و هلو پرمهال ورته اړتيا لرئ.
Speak to your GP practice if:	په لاندې حالاتو کې له جي پي سره مشوره وکړئ:
your fatigue is not improving	• چې ستاسو ستړيا له منځه نه ځي
you're worried about your symptoms	 تاسو د نښو نښانو په اړه انديښمن ياستئ
Speak to your GP practice if:	په لاندې حالاتو کې له جي پي سره مشوره وکړئ:
your fatigue is not improving	• چې ستاسو ستړيا له منځه نه ځي
you're worried about your symptoms	• تاسو د نښو نښانو په اړه انديښمن ياستئ
For more information in Pashto go to	په پښتو ژبه د نورو معلوماتو لپاره
www.nhsinform.scot/translations/languages/pashto	ته مراجعه وکړئ. www.nhsinform.scot/translations/languages/Pashto
October 2021	د 2021م کال د اکټوبر میاشت